

**MENS en
MAATSCHAPPIJ**

Onderwijs in ontwikkeling

INLEIDING

Kennis is belangrijk voor mensen. Je hebt kennis nodig om goed te kunnen leven. En alles wat je weet, geef je door aan je kinderen. Maar hoe doe je dat? Daar houden mensen zich al vele eeuwen mee bezig.

Vroeger, toen de mensheid net ontstond, bestond de kennis van mensen vooral uit heel praktische zaken. Op welke plekken vind je voedsel? Waar kun je schuilen voor slecht weer? Mensen probeerden voor alles een uitleg te vinden. Zo werden dingen die ze niet begrepen, vast veroorzaakt door **bovennatuurlijke** krachten. Bijvoorbeeld donder en bliksem. Zo ontstond de religieuze kennis. Later hielden de oude Grieken en Romeinen zich bezig met hoe de wereld in elkaar zat. En wat was eigenlijk het doel van het leven? Zij verzamelden kennis door middel van een wetenschappelijke aanpak: ze observeerden alles wat ze zagen en schreven dat op. Vervolgens gebruikten ze hun verstand om het uit te leggen.

Zo'n 5000 jaar geleden ontstond het schrift. Op de foto zie je het Egyptische hiërogliefenschrift. Schrijven maakte het makkelijker om kennis door te geven.

Door de computers en het internet hebben we enorme hoeveelheden informatie tot onze beschikking.

Godsdienst en wetenschap

Gedurende een groot deel van de geschiedenis bestonden religieuze en wetenschappelijke kennis naast elkaar. In de middeleeuwen zorgden vooral het christendom en de islam voor vooruitgang op het gebied van kennis. Maar vanaf de 16e eeuw veranderde dat. Toen werd wetenschap steeds belangrijker. Er kwam steeds meer wetenschappelijk onderzoek en mensen begrepen de wereld steeds beter. Ook leerden ze wat je allemaal kunt doen met alles wat de wereld biedt. In onze tijd zijn de wetenschappen zo gespecialiseerd, dat alleen echte specialisten ze nog begrijpen.

Het doorgeven van kennis

Kennis kon steeds makkelijker worden doorgegeven. Dat kwam door allerlei uitvindingen. Bijvoorbeeld de uitvinding van het schrift en de boekdrukkunst (circa 1440). In onze tijd speelt de uitvinding van internet (1989) een heel grote rol. Onderwijs heeft ook zo'n lange geschiedenis. Maar hoewel het al heel lang bestaat, hoeven kinderen pas sinds het eind van de 19e eeuw verplicht onderwijs te volgen.

WAT IS KENNIS?

Tegenwoordig krijgen kinderen in de meeste landen ongeveer dezelfde vakken op school. Maar vroeger was dat wel anders: toen waren er heel veel definities van wat kennis nu precies is.

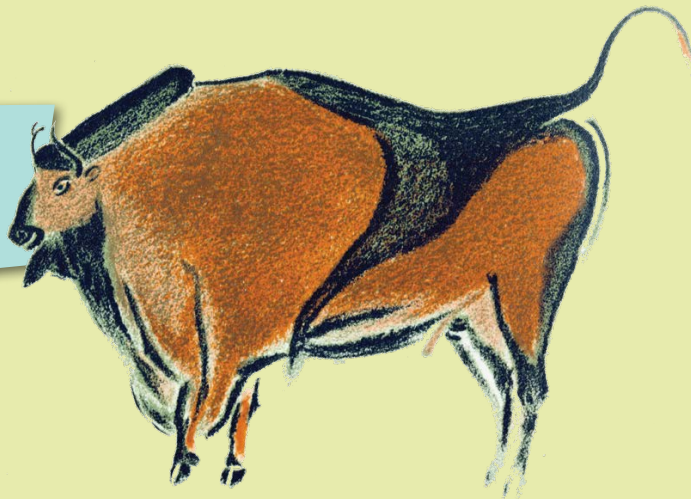
Kennis kun je bijvoorbeeld omschrijven als: alle feiten, informatie en vaardigheden die je leert tijdens je leven. Veel van deze kennis is heel praktisch, bijvoorbeeld hoe je een huis bouwt, hoe je moet koken of hoe je je veters moet strikken. Maar er is ook kennis die meer

theoretisch is, zoals geschiedenis, natuurkunde en aardrijkskunde.

Weer andere kennis is gebaseerd op ideeën over de zin of het doel van het leven. Zulke kennis is nauw verbonden met godsdienst: het geloof in het

GROTKUNST

Deze schildering van een bizon op de wand van een Spaanse grot is minstens 14.000 jaar oud.

bestaan van een of meer goddelijke wezens.

De vroegste kennis

De allereerste mensen vonden uit welke zaden en bessen je kon eten en hoe je op dieren moest jagen. Ze bedachten hoe je een woning kon maken in een grot of een andere natuurlijke schuilplaats. Wat minder ver terug in de tijd, naar zo'n 5000 jaar geleden, was deze kennis al veel verder ontwikkeld. Mensen hadden uitgevonden hoe ze kleren konden maken van dierenhuiden. En hoe je van katoen en wol draden kon maken, waarmee je die dierenhuiden aan elkaar kon naaien. Ook hadden mensen ontdekt hoe je granen als maïs, gierst, tarwe en

rijst moest verbouwen. Hoe je die granen kon vermalen tot meel en hoe je daar brood van kon bakken. Verder bestudeerden allerlei mensen de stand van de sterren en planeten. Dat hielp ze bij het bepalen van de beste zaaitijd. Mensen ontwikkelden manieren om huizen te bouwen van hout, steen en andere materialen. Ook hadden ze uitgedokterd hoe je erts uit de grond moest halen en hoe je er metaal van kon maken. Beelden en schilderijen maken konden ze ook.

Kennis en macht

Sommige mensen ontpopten zich als leiders van hun gemeenschap of land. Ze bestuurden koninkrijken en uiteindelijk zelfs enorme **keizerrijken**. Ze werden gesteund door strijders,

TIJDLIJN

CA. 12.000 v.CHR.

Kunstenaars schilderen dieren en handafdrukken op de wanden van de grot van Altamira, Spanje.

CA. 3200 v.CHR.

Het eerste schriftstelsel ter wereld wordt ontwikkeld in Soemer, Mesopotamië. Vrij kort daarna volgen Egypte en India.

CA. 2590 v.CHR.

Architecten in Egypte gebruiken hun kennis van wiskunde en bouwkunde om piramides te bouwen. Gespecialiseerde arbeiders brengen de ideeën van de architecten in de praktijk.

**MENS en
MAATSCHAPPIJ**

Onderwijs in ontwikkeling

Het land waarin je woont heeft grenzen, het wordt bestuurd, er gelden regels, je gaat er naar school, je betaalt met geld en alle inwoners hebben bepaalde rechten. Dat vinden we heel gewoon!

Toch is het niet altijd zo geweest. Welke gebeurtenissen in het verleden hebben geleid tot belangrijke veranderingen ontdek je in de serie *Mens en maatschappij*.

Om te kunnen leven heb je kennis nodig over de wereld om je heen.

Al eeuwenlang verzinnen mensen manieren om kennis te bewaren en door te geven. Door de uitvinding van het schrift, de boekdrukkunst en internet werd dat steeds makkelijker.

Vanaf de 16e eeuw werd steeds meer wetenschappelijk onderzoek de basis voor kennis. Onderwijs bestaat al heel lang, maar pas sinds het einde van de 19e eeuw zijn kinderen verplicht om onderwijs te volgen.

Boeken in deze serie:

978-94-6341-407-4

978-94-6341-408-1

978-94-6341-405-0

978-94-6341-406-7

978-94-6341-409-8

corona

9 789463 414067

www.schoolsupport.nl